

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in
soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; 4.50
za četrta leta 1.50; 2.25

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 8 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se
upravnistvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računa po 8 nov.
vsakega v petih; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravnistvo v ulici Carintia 28.
Odprete reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je m.č. •

Govor

mestnega svetnika dr. Sancina v soji dne
28. septembra t. l.

Ni še popolnoma izbrisan iz spomina
utis, katerega so prouzročila med vsem
prebivalstvom poslednja zločinstva, dopri-
nešena v tem mestu, s pomočjo stenolomov
ali takozvanih petard.

Dasiravno se je od mnogih strani s
povzdignjenim glasom protestiralo zoper
one hudobneže, kateri z nogami teptajo
najsvetejše pravice človečanstva, ne me-
neči se ni za zakone ni za oblastnike, kot
pravi beguni po skrivnih potih in kotih
nastavljajo petarde, zato da s tem vzne-
mirjajo dobro in poštene državljane in
meščane;

dasiravno, pravim, se je precej po-
rečenih dogodkih posebno časopisje zneslo
nad onimi izmečki človeštva, ter nanje
izlilo ves svoj opravičeni srd, kot izjavo
vsacega človeka, v katerim živi le iskrica
poštenja in ljudoljubja;

dasiravno se je v tem zmislu že iz-
javila tudi tukajšnja trgovska zbornica, in
številu drugih dobromislečih društev, in
posameznih poštenjakov;

dasiravno je tudi mestna delegacija
že nekako protestovala proti petardistom;

ukljub vsemu temu menim, da je spo-
dobno in celo neizogibno potrebno, da se
izjavi tudi Tržaški mestni zbor o tej za-
devi, in da tudi na tem kraju, mogočno,
pogumno, brezobzirno, in nepogojno od-
meva jek splošne senzacije, katero so vz-
budili petardovci ravnokar med nami se svo-
jimi petardami, valed katerih je bil težko
poškodovan na telesu nedolžni deček Bol-
drin. Ali ni morda vredno tako, rekel bi
peklensko dejanje ničvrednežev, da se ga
naznači, ne le kot brezčasno, ampak kot
najgrši izmeček najhujše malopridnosti?
Ali neso bile morda prešlebe, premehke
in prelahke, bi rekel, skoraj pusiljene ne-
katere izjave, ki so od ene strani očitala

zločincem nasledke strahovitih poštati: pe-
tarde; a od druge strani so jih
skoraj pomilovaliter odobra-
vali „ideja!“ onih, ki se štejejo
med iredentaše?

Ali moremo, ali smemo dopustiti, da
se take reči dogajajo na našem domu, v
našej lastni hiši, da se nam mečejo pe-
tarde od časa do časa perijodično, skoraj
pri vsakej važnej slovesnosti, pri vsakej
priliki, ko hočemo pokazati udanost do
svoje domovine in do svojega vladarja!?
Dočim se človeštvo trese od strahu pred na-
lezhljivimi boleznimi ter dela na vse kriplice,
da bi jih po mogočnosti odstranilo; dočim
v devetnajstem stoletju vsi narodi, vse
države, rekel bi ves svet — podvzajajo,
da bi ohranili mir in nas rešili vojske
in prelivanja človeške krvi, vidimo in
čujemo spake, ki se nam grozé s pe-
tardami v imenu človečanstva, koje
sami z nogami teptajo; v imenu
svobode, koje sami zatirajo; v imenu na-
rodnosti, katero sramote z blatom najhujše
malopridnosti.

To je skrivna zveza mafioznih ele-
mentov, obdanih od okuženega zraka zlo-
činstva, ki ne pripozna vse gnjusobe last-
nih izvijad, ki jih spleta na kvar Tržaškega
mesta po skritih potih hudobije; hudob-
neži ne sprevidijo, kako ostuden, nespo-
soben in popolnoma nezmožen da je pri-
pomodek petarde in ne mislijo, da se svo-
jim črnim dejanjem ne dospejo do pošte-
nega in pravičnega cilja in konca; ne
prevdarijo, kako odgovornost, kako sumnjo,
kako sramoto da nalaga vsemu prebi-
valstvu se svojimi veleizdajskimi demon-
stracijami; koliko koristi da s tim kratijo
mestu in okolici; kolika da je sveta jeza,
ki spreha poštene prebivalce Tržaškega
mesta in njegove okolice vsake narodno-
sti; vsacega človeka, v katerem klije le
kal poštenja; kak srd da nas namreč po-
pada, ako so le spomnimo na one tolovaje,
ki so zjedinjeni v jedno samo zvezo hudo-

bije in vsakovrstnega hudodelstva. Ako bi
dobro motrili sliko, katero petardisti in
njihovi nasledniki smatrajo za svoj ideal,
menim, da bi morale jedenkrat za vselej
izginiti od nas petarde, ter vse take ne-
varne in ob enem otročje igrače političnih
demonstracij.

Da se pa to še ni zgodilo, da so petarde
še na dnevnem redu, to naj nam bude v
dokaz, da imajo iredentaši naravo divjih
in nespametnih zverí, koje ne znajo ločiti,
kaj je pravo in kaj ni pravo.

Ako jim je to še vse premalo, ako
jih celo sramota, v katero so pahnili Tr-
žaško prebivalstvo vsled tolikanj otročjih
in ob enem nevarnih in veleizdajskih do-
kazivanj, ne odvrne od njihovega skrivnega
rovanja, naj jim ostane v večnem spominu
oni strašni nasledek, katerega je prouzročil
stenolom nedolžnemu otroku R. Boldrinu,
kateri je izgubil desno oko, jednega naj-
dražjih zakladov lastnega života.

Vse njegovo prestano trpljenje in bo-
lečine med odstranjenjem očesa; njegove
muke, vsak izdihljaj njegov, kojega je
pošiljal iz dušnih globočin, vsa nesreča
neutolažljive njegove družine naj se spre-
mene v toliko ognjenih strel, koje pra-
vično nebo, maščevajoče so nad hudodel-
niki, naj pošlje v ono gojzdo strupenih
gadov, peklensko brezno, ki ni za drugo, nego
za to, da razširja nemir in razdevanje mej
človeškim društvom!

Tedaj za narodnost? Za stranko? Za
idejal se borite hudobneži? Povejte mi
narod, naznanite mi ljudstvo, imenujte mi
človeško društvo in dokažite se zgodovino
v rokah, da je kedaj živelo tako ljudstvo
na zemlji, da bi bilo ob enem omikano in
bi bilo zahtevalo dospeti do slave skrivaje
se — kot bojazljivi tatovi — po temnih
kotih, metajoč petarde; koje bi bilo ubijalo
nedolžne in nezmožne otroke!

Vas pozivam beguni! da mi dokažite
jeden sam slučaj v neizmernej in neumr-
jočej kujigi zgodovine, katera povečuje

junaštvo, domoljubje in boj za sveto in
pravično svobodo, v katerem slučaju bi bil
kdo dospel do slave s petardami in tacimi
zaničljivimi dokazivanji!? Dokazati je pač
lahko, da neso petardisti in z njimi vsa
druhal iredentašev, hvala Bogu nikoli imeli
zaželjenega vspeha se vsim svojim rogo-
viljenjem. Vendar pa, ako bi mi čas do-
puščal, rad bi se ozrl v preteklost, rad bi
navedel vse dogodke petard od l. 1860
(neizjemši l. 1883, v katerem je bil steno-
lom takorekoč na dnevnem redu), do po-
slednjega slučaja od 28. avgusta tega l.,
v katerem je revček Boldrin izgubil svoje
oko; rad bi navedel vse darove onih ne-
srečnih oseb, koji so se v tem času po
iredentaških metali v molohovo žrelo; rad
bi razkril okužene namene, koje boža že
30 let druhal petardistov, in staviti bi jim
hotel potem jedno samo vprašanje:

Kaj ste dosegli v 30. letih se svojim
rovanjem in rogoviljenjem?

Nameravali ste tu in tam s pomočjo
petarde prepričati kako patrijotično slo-
vesnost, ter tim potem od udeležbe odvr-
čati poštene rodoljube. Strah in trepet vas
pretreseta, ker ste beguni, strah vas je pred
kaznijo, strah vas je pred svetom, strah vas
je tako, da se sami lastne sence bojite;
zato bi pa radi se strašilom petard tudi
nas strašili. Ali vedite, da se mi od be-
gunov ne damo strašiti, da se mi vas ne
bojimo, kajti značajni in neupogljivi možje
se ne boje vašega strašila in ako se je
tudi v tem ali onem slučaju dogodilo, da
je vaša petarda tega ali onega zadela,
proti kojim ste se zarotili, koga je v ta-
kem slučaju pošten svet pomiloval, koga
hvalil kot neupogljivega moža? Ne morda
njega, ki se ni dal po vašem strašilu
odmakniti od svojega načela? Njemu čast,
ako je junaško pretrpel muke, ki so mu
jih prouzročili vaši stenolomi, zato pa vi
še vedno ostanete izmeček človeštva, ne-
sramni beguni, hudobneži, zločinci. Evo,
vaše junaštvo!

PODLISTEK.

Varčnost in zapravljivost.

Nežica, kaj se pa ti je sanjalo?

(Dalje.)

Čuje se ne daleč od hiše: „Vince
bom pil, dokler bom živ, dokler bom živ
ga bodem rad pil.“

Minca stopi k ognjišču, pogleda je-li
žrjavica pokrita pepelom in ali kaj na
ognjišči tli. V tem zaropota zunaj, vrata
se odpro. Vinorad vstopi z obvezano glavo
šepetaje: metle nesem našel za vrati,
hem, huda bo; no, vojak je pripravljen
na boj. Mirno, ponižno, tiho pristopi: „Čemu
si me pa čakala, ljuba ženka? „Potem se
zamislil in šepetel: „Oj ti ubogi Pijerad,
kdo vé kje ležiš?“ Stopi junaško za korak
naprej. „Minca pojdi vsaj prag pomesti,
tako je sneg zametel, da skoro nesem
mogel v hišo. Kako me glava boli, imaš
kozarec vode?“

Minca uzdigne glavo ter moža tužno
resnim obrazom motri: „A vode vprašaj
Vinorad, vode!“ „Nesem je pil že ne vem
kedaj“ odvrne on. „Če je nesi, pa jo
bodeš“ odvrne ženica, ter vstane. „Kaj

to je ura skrbnega očeta? Povej koliko
si prislužil, koliko si prihranil za živež,
za obleko, obutev, dolgove, za franke!
Glej kakšen si, kaj taki ste vi možje!
Lepó te je videti! Vinorad, Vinorad, za-
pravil si to hišico. Kaj se ti ne smili dru-
žina, kaj se ti ne smili otrok, če se ti jaz
ne?! Kamnitosrčni mož, sramuj se svojih
del! Kaj hočeš, da te bodem jaz redila:
moje perilo ne izdá toliko. Ni-li sramota
za moža, da ga mora žena rediti. Kaj
porekó sosedje. Vinorad je prvi pijanec
v vasi. Sram te bodi! „Obrnila se je raz-
jarjena mati, zaklenila hišna vrata in šla
počivat. Ste že videli svečo lojeno, katera
gori na prepihu, cedi se na vse strani:
Vinorad se je tako potil. Ste bili že kedaj
na silnej burji, ko je ostró brila? Stresli
ste se; spretetavalo je po vašem životu:
Vinorad je čutil groznico, dá, okamenel
bi, kot bi bil iz kamna, zledenel bi, kot bi
bil iz vode. Tak utis urisale so besede
jadne Minke v njega ovinjeno srce.

Vinorad pogleda na ognjišče — morda
je Minca večerjo shranila. Ne, nocoj je ni.
Usede se za mizo, podpré se z lahti trdno
glavo: „Zdaj me pa zares glava boli,
hudo je treskalo, srce je vse razmesarjeno,
a pri vsem tem imela je še milost z menoj.
No, pa kaj meniš Vinorad, ali ima tvoja

žena prav ali imaš ti prav. Pokličí tvoje
ohlajene možgane na pomoč“. Potem se
zamislil: „Dá, vince je sladkó, to bodem
vedno trdil, ali da ne bi imela Minca
prav, ne morem tajiti. Glava pretežka
zmuzne mu izmed rok na mizo, „Čaj!
naj... malo... po... mislim...“ V
tem zaspi. Spí Vinorad, svet se v valovih
pred očmi vedno dalje in dalje pomika;
hočejo ga nesti seboj tje v vinsko valovje
— da bi se še napil — napil do sitega:
to mu blodi po razvnetih možganih; ali
vsaka napeta vrv zgubi časom elasti-
citetu ter se vda; tudi možgani Vinoradovi
se več ne tresejo, pač polagoma umirajo
— pijanček je zaspal.

V tem odpre rahlo Nežica duri z
lučjo v roki v samej srajci — zagleda
očeta. Stopi bliže: „Ta je moj oče, moj
ljubi oče! Lep izgled imam v mojej mla-
dosti. Kaj bi jaz dala, da bi zamogla
očeta rešiti iz tega tužnega stanja. Čemu
je Bog dal vinu tako moč, da zapeljuje
ljudi, jih znorí. Dragi moj oče, koliko noči
sve z materjo prebudili v solzah, ko ste
se pozno vračali domov. Pa kaj samo to,
kaj nas še čaka! Zame ne boče huda,
sem še mlada. a vi ste že osiveli. Oh
oče, molila bodem za vas, da bi vas Bog
spreobrnil!“ Polagoma odide, luč položi

kraj mize, da bode za očeta, kedar se
prebudi.

Vinorad na pol prebujen: „O ti...
prokleti... kostanjar, ti boš mojo hišo
kupil: raje jo upepelim!“ se strese raz-
tegne rokave, odpre na debelo oči: „Glava
me boli — kaj si mi je že sanjalo! na
bobnu je bila hiša in Furlan je največ
stavil nanjo. O ne, o ne, ti jo ne boš
užival“. Odide počivat.

Tuji gospod opazuje — Furlan
modruje.

Iz mesta ven proti vasi koraka že
staričast gospod, daljnogled visi mu na
usnjatem pasu, ozira se, ogleduje hiše,
poslopja, ljudi: vse ga zanima. Sile nema,
ker vsako toliko postoji in mimoidoče
ogleduje. Naši okoličanski delavci gredó
na delo, perice nosijo na glavi velike
zaboje (cule) perila, vozniki pa dirjajo v
mesto po tovore vozeč sedaj rokodelce na
delo. Naš gospod dospel je v vas, nago-
voril zdaj tega zdaj ono ženico, zanimala
ga je bosa šolska mladina in njh surova
laščina, le tu pa tam obeljena s tržaškim
dialektom. Obiskal je cerkev, dopada mu,
ogledal šolo in vrt: lepo poslopje. Učitelja
ni videl. Obrne se v stran, da pregleda
bivališča naših okoličanov: većinoma revne

Kdo vas je najel, da se nam usiljate za odrešnike, o pošasti, prepolne gnjusobe, malopridnosti in hudodelstva. Vsaj vas more vsak pošten človek, bodisi tudi vaše lastne narodnosti, zaničevati, obsoditi, ter obžalovati, da se drznejo taki ljudje ponajati se s čuvstvom narodne zavesti!

Ako se borite za narodnost, borite se z dovoljenim orožjem; povejte nam, kdo ste in mi vam hočemo z enakim orožjem odgovarjati. Ali kakor vi razsajate po skrivnih potih s petardami, tako ravno beguni, tatovi, hudodelniki in nepošteni ljudje.

Pokazali ste očitno se svojem rovanjem, da ste hudodelniki, ker ste v prvi vrsti proti oblastiniji javne varnosti s petardo dokazivali, pravim proti taki oblastiniji, koje se izogiblajo tatovi, roparji, potepuhi in vsa druga družal mnogovrstnih zločinov. Pokazali ste se ob enem bojazljive malopridne begune, s tem, da ste napadli tudi „Slovensko podporno društvo“, katero vam nij nikdar nič žalega učinilo. Ali pa povejte mi, kedaj smo se mi Slovenci tako daleč spozabili, da bi bili, v dosego svojih političnih namenov, petarde v vas lučali? In vendar se nam polena mečejo pod noge, ako se le oglasimo, zahtevajoči nič drugega, nego svoje pravice, ki so nam že po zakonu zagotovljene.

Jaz sem Slovan po rodu, i zvest Avstrijanec in rad spoštujem vsak drugi narod, ampak sveta jeza me zgrabi ko se zmislim one skrivne zveze — naj ima že svoj sedež, koder hoče — ako se zmislim pravim, one skrivne zveze, katera ima gotovo tudi v našem mestu (žalibože) svoje pomočnike, katera je vedno pripravljena nadlegovati i vznemirjavati naše prebivalstvo s petardami, katera nastavlja svoje mreže neizvedene mladine in podkupa zločince, da prelirajo s petardami nedolžno kri naših prebivalcev. — Tedaj zavre kri v meni, izbudi se v meni duh osvete proti vsem tistim, ki neposredno ali pa posredno tako nesnago v našem mestu trpé, ali pa še celo podpirajo. Taka vrsta ljudi, to vam je prava kuga, ki trpinči mesto Tržaško že mnogo let se stenolomi in enacimi dokazivanji, ki so v nasprotju ne le se zdravo pametjo, ampak tudi s kazenskimi zakonom. Ali je mogoče misliti, da je taka nesnažna druhal ohranila čist in zdrav pojem o idejalu?

Idejal, ki se prosto dviguje v obnebeje najlepše domišljije, ki jo je človeški um ustvaril o domoljubju, o svobodi, oni idejal

bajnice, dimaste i tesne: v njih stanujejo potomci nekdanjih premožnih mandrjerov. Tu in tam posamezne lepše hiše: v njih se šopiri tujec. Zemlja je dobro obdelana, kar je še ostalo: vrta so krasni. Zašel je za vasjo na holmec. „Dopada mi kraj, lepa je vas, tudi ljudje so prijetni, le uboštva je preveč. Prehodil sem že dokaj sveta, spoznaval dovolj ljudi; povsod sem naletel na kako posebnost, tudi tukaj želim ostati par dni, da poizvem kje črv izjeda tem okoličanom grobove.“

Drugi dan sreča pred pragom Nežico, katera je izpirala lug. Ustavi se, jo opazuje, govori z njo ter se poslovi.

Na oglih tržaških ulic trčis v Furlane kateri v razbeljenih luknjičavih ponvih pečejo sladni kostanj in tudi cepljeni maron. Da se zrno ne razpoči, prereže mu zgornji in spodnji lub s kratkim krivcem potem ga v ponvi marljivo obrača, da ne zgori. V lesenej skrinjici pod platneno odejo hrani pečene burice. Vsaka ulica založena je z dvema ali tremi. Naš kostanjkar je tudi mej njimi, ogenj je že napihal, oglje se je vnelo; zdaj je treba kostanj pripraviti. Ljudje vsakovrstnih stanov gredó, hité, lazijo mimo njega: eni na trg, drugi v delavnico, tretji v kavano, mladina pa seveda v šolo.

(Dalje prih.)

naj bi se bratil z globokim breznom hudobije, zločinstva, izdaje, v katerim rujejo slepi elementi one iredentarske zveze.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Spravna komisija deželnega zbora Češkega nadaljuje svoja posvetovanja. Na dnevnem redu je še vedno deželni kulturni svet. V seji dne 21. oktobra je predsednik prijavil, da je spravej komisiji zopet došla jedna peticija, tikajoča se Dunajskih punktacij. Dr. Grégr je ob tej priliki ponovil svoje zahtevanje, da se za peticije namesti posebnega referenta. Poročevalec princ Lobkovic je obljubil kmalu spregovoriti o došlih peticijah. In res je že drugi dan poročal o teh peticijah. Zahteva se strogo ravnopravnost in primerno razdeljenje subvencij z ozirom na število prebivalstva in višočino zemljišnega davka.

Deželni zbor Kranjski vsprejel je po poslanec dr. Tavčerju nasvetovano resolucijo, s katero se deželnemu odboru nalaga, da se krepko potegne za gradnjo železnice Divača-Loka-Celovec.

Goriškemu deželnemu zboru pa je došla prošnja tamošnje trgovske zbornice, da deželni zbor zagovarja gradnjo železnice, ki bi vezala Trst preko Gorice z zapadnimi državnimi železnicami ter da na to dela, da se ne zida železnica Divača-Loka. Prošnji tej so pripoznali nujnost, ter jo izročili posebnemu odseku, obstoječemu iz 9 članov.

V Gališkem deželnem zboru so gospodje Poljaki zopet pokazali, koliko da jim je do narodne ravnopravnosti. Poslanec Hamorak (Rusin) hotel je kot poročevalec na neke nagovore rusinskih poslancev odgovoriti v njih jeziku, ali Poljaki so mu prestrigli besedo z vsklicem: govorite poljski! Deželni maršal je na to opozoril rečenega poročevalca, da je že prejšnji deželni maršal odločil, da poročevalci morajo na eventualna ugovaranja poslancev odgovarjati le v poljskem jeziku. — Taki so Poljaki in taki ostanejo! Ne razumemo pa, kako se to postopanje deželnega maršala ujema z njega lastnimi besedami, nedavno izgovorjenimi, da hoče namreč čuvati interese Rusinov ter da še ni pozabil, da so njega predniki govorili rusinski. Bile so le prazne besede, pesek v oči.

V Dalmatinskem deželnem zboru govoril je poslanec Bianchini za združenje s Hrvatsko. Predsednik je govornika dvakrat poklical na red in mu slednji odtegnil besedo. Govornik pa je apeloval na deželni zbor, katerega večina je res sklenila, da sme nadalje govoriti. Klaič in drugovi so zahtevali, da se gimnazija v Zadru pohrvari.

Vnanje države.

Z balkanskega poluotoka imamo udeležiti raznih zanimivih vesti.

Kralj Milan se je slednjič vender prepričal, da mu v Srbiji nikakor rožice ne cveto in da mu tudi nikdar več cvetele ne bodo. Mož je prihitel v Belgrad da bi se okoristil ob konfliktu, ki je nastal mej Avstrijsko in Srbsko vlado radi uvažanja prašičev. Pri znanem banketu visokoškolskih profesorjev začel je ruvati in vznemirjati javno menenje hoteč s tem izpodkovati tla radikalnej vladi. Blizati so se bile namreč začele volitve za skupščino in kralj Milan se je nadejal — opirajoč se na nesrečni narodno-gospodarski konflikt — da zopet pripomore njega „idejam“ do zmage. Vsi pa vemo, kake so te „ideje“: orgije na račun uhoge dežele.

V Sofiji so otvorili — kakor smo že poročali — Bolgarsko sebranje. Princ je pri tej priliki govoril, Stambulov pa narekoval. Vsa ta govorančija prinčeva ni bila drugega, nego enun-

cijacija Stambulova samega „pro domo“. Zbornica je seveda pritrdjevala princu, odnosno Stambulovu, vsaj je bila voljena s pomočjo znanih volilnih sredstev g. Stambulova.

Na Grškem bile so te dni volitve v poslansko zbornico. Zmagala je dosedanja opozicija sijajno: tri petine mandatov padlo jej je v naročje. Dosedanji ministerski predsednik je že dal svojo ostavko.

DOPISI.

Iz Bazovice 27. oktobra t. l. (Novi semenj, agitatorji, voda, vino.) — Oprostite mi gospod urednik in tudi Vi dragi čitatelji, ker sem čakal osmine, da Vam poročam naslednje:

Dne 20. oktobra t. l. otvoril se je prvi semenj v Bazovici. V cenjenem listu „Edinost“ čitalo se je še pred otvorenjem tega semnja, da je zanimanje zanj veliko; in res je tako. Živine se je prignalo okolu 300 glav, prodalo se je do zadnjega repa, kupcev je došlo nepričakovano obilo; le to smo obžalovali, da se neso gg.: kramarji in kramarce v obilnejšem številu vdeležili tega semnja, kajti ko bi se, gotovo bi ne bilo jim žal; prodalo bi se bilo mnogo, ker kupci so morali odhajati prazni domov. Slišalo se je od več strani, da se je nekoliko dni pred tem semnjem po nekaterih okrajih jako navdušeno agitovalo proti bivšem semnju, kar je tudi gotovo največ uplivalo na razne trgovce in prodajalničarje, da se neso vdeležili našega prvega semnja; pravim, da se neso, in ako se neso, bila je le dotičnikom lastna škoda, gotovo več nego piscu teh vrstic; koji je le od daleč moledoval. Ali kar je bilo je bilo, in kar ni, pa bó! rekeli je oni, koji je na slamnati strehi ogenj netil. Prvi semenj je tedaj prošel, sedaj nam je skrbeti za bodočnost. Predno pa končam, naj še omenim, da so nekateri italijanski listi koj drugo jutro po bivšem semnju prinesli lažljivo vest, da semenj v Bazovici ni bil nič kaj dobro obiskovan, toliko več, da je bil dne 20. oktobra na Opčinah. Mi svetujemo onej gospódi, da je najbolje, ako gremo vsaki se svojo vrečo v mlin; če pa kdo misli mej potom prepad skopati svojemu drugu, uverjen naj bode, da se bode prej ali slej sam v vanj zdrsnil. Naša vas Bazovica je preveč na odprtem svetu, da bi jo kdo v neznanu spremenil in to kar čez noč.

V vas Bazovico pripelješ se lahko po petih glavnih cestah. Ko dojdeš, ali se pripelješ v vas, odpre se ti široka i dolga ulica; na obeh straneh so razne gostilne z velikimi dvorišči, hlevi in vsem potrebnim za popotnike in razne goste.

V vasi je toliko vode, da bi lahko obdržavali tri semnje za živino na enkrat. Letos se je povsod jadikovalo in tožilo glede pomanjkanja vode, pri nas v Bazovici pa ni še zmanjkala, marveč vozili in nosili so jo še iz naših vodnjakov v bližnje vasi. Ker pa pišemo ravno o vodi, naj še omenim, da ravno sedaj gospod Jupiter pluvius prav pridno namakuje naša na pol kraška tla. Nu, ker smo bili do sedaj le pri vodi in dežju, vrnimo se še pod kap, to je, pogledjmo si nekoliko v gostilno. Tu ti je kapljica, da po pravici rečem: da kdor hoče dobro vince piti, mora k nam v Bazovico priti. Pa ne samo vina, ampak tudi dobro jelo se pri nas dobi. Bazovica je skoro nalašč ustvarjena za javne semnje. Tu je pravo središče, v koje te vodi pet glavnih cest, po kojih lahko pride: Brkin, Čič, Bržan, Istran, Okoličan, Tržačan, Goričan, Kraševac, Ipavec, Kranjec, itd. Glavne in najbližje železniške postaje, po kojih se morejo razni kupci i prodajalničarji pripeljati so: za Goričane: postaja Trst, ali Sežana; za Kranjce: postaja Divača in za Istrane; postaja Boršt, koja je le pol ure oddaljena od Bazovice. Opozoriti mi je tudi č. g.

čitatelje in drugo sl. občinstvo, da dne 20. novembra ne bode semnja v Bazovici, pač pa bode na bližnjih Opčinah, kojemu tudi želimo dobrega uspeha. Drugi semenj pri nas v Bazovici pa bode dne 20. decembra t. l., torej ravno za „Božič“. Mi že sedaj iz uljudnosti opozarjamo gospode kramarje ter razne druge kupce in prodajalce, da se drugega semnja v obilnem številu vdeležijo, in naj ne poslušajo nasprotnih jim agitatorjev, kojim je mari le za lastni žep. Zatorej na svidanje za Božič! Skalovič.

Domače vesti.

Odbor političnega društva „Edinost“ ima svojo sejo drugo nedeljo, dne 9. t. m. ob 10. uri predpoludnem v prostorih „Delalskega podpornega društva“. Ker je na dnevnem redu neka jako važna zadeva, prosimo gospode odbornike in namestnike, da se je gotovo udeležijo.

Za družbo sv. Cirila in Metoda daroval je višji poštni kontrolor, gosp. Matija Šorli 10 gld. ter s tem stopil mej ustanovnike. — V isti namen daroval je gosp. Karol Huth, c. in kr. vojaški župnik, 1 gld. Prisrčna hvala blagima dobrotnikom! — V pušici „Slavjanske čitalnice“ nabralo se je 6 gld. 40 kr.

Dar „Dijaške kuhinje“. Temu prekoristnemu zavodu daroval je višji poštni kontrolor, gosp. Matija Šorli 20 gld. Bodí izrečena iskrena zahvala v imenu učeče se mladine.

„Sokolski večer“ je danes v hôtelu „Europa“. Program je velezanimiv. Ker je čist dohodek namenjen zboru tamburašev — teh naših ljubljencev — želeti je obile udeležbe.

Iz dež. zbora Isterskega. (Nadaljevanje poročila o IV. seji.) Predsednik naznanja, da so poslanec Dukič in drugovi predložili naslednji predlog:

Z ozirom na to, da najnujnejša skrb države mora biti ta, da se spoštujejo pravice pojedinih narodov, koji jo sestavljajo; z ozirom na to, da med one pravice spada tudi poraba narodnega jezika v vseh slojevih javnega življenja, kajti jezik je glavni znak vsakega naroda;

z ozirom na to, da je to pravo v naravi same stvari ležeče in vrhu tega še vsakemu narodu zajamčeno v članu XIX. drž. osnovnega zakona z dne 31. decembra 1867, št. 142;

z ozirom na to, da hrvatsko oziroma slovensko ljudstvo sestavlja nadpolovično večino prebivalcev te zemlje;

z ozirom na to, da je pri c. kr. političnih, finančnih in poštinih oblastih v Istri mnogo uradnikov, kateri ne poznajo slovenskega, oziroma hrvatskega jezika;

z ozirom na to, da se c. kr. politične in finančne oblasti z občinami v obče s hrvatskim odnosno slovenskim jezikom ne poslužujejo jezika tega ljudstva;

z ozirom na to, da se tako postopanje c. kr. oblasti protivi ne samo državnim interesom, ampak tudi jasnim določilom zakona

predlagajo podpisani, da izvoli visoki zbor pritrditi naslednjemu sklepu:

1. Visoka vlada se pozivlja:

a) da imenuje za vse c. kr. urade, nahajajoče se v pokrajini Isterski samo take uradnike, koji so v govoru in pisavi popolnem vešči hrvatskemu jeziku, koje znanje morajo dokazati pred redno komisijo o priliki polaganja izpitov pri c. kr. namestništvu, oziroma finančnem in poštne ravnateljstvu,

b) da pazi na to, da se vse c. kr. oblasti v svojem poslovanju s hrvatskim ljudstvom v govoru in pismu resnično poslužuje hrvatskega jezika.

2. Iste pravice morajo se dovoliti tudi slovenskemu jeziku v onih okrajih, kjer prebiva slovensko ljudstvo.

V formalnem pogledu predlagamo, da se ta predlog napoti na politično-ekonomsko komisijo v proučenje in poročilo in da se temu predlogu prizna nujnost.

Za predlog glasovala je vsa manjšina in skoro vsa večina.

Za tem stavili so poslanec Dukić in drugovi naslednji predlog:

Iz razloga, da živi v pokrajini Isterski — po popisu, objavljenim leta 1880 — med 278.000 prebivalci 164.000 prebivalcev hrvatskega, odnosno slovenskega občevalnega jezika; — iz razloga, da mora v vsakej, na zdravih načelih osnovanej državi vsak narod že po naravnem pravu zahtevati, da se njega jezik rabi v vseh strokah javnega življenja;

iz razloga, da poraba narodnega jezika ima se osobito uveljaviti pri sôdnej stroki, kjer gre za najvažnejše interese pojedincev;

iz razloga, da je to pravo vsakemu narodu države naše zajamčeno v členu XIX. drž. osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. leta, št. 142;

iz razloga, ker je nadalje posebnim zakonom z dne 25. maja 1883 št. 34 drž. zak. zajamčeno vsem narodnostim v Istri, da se morejo posluževati svojega jezika pri vseh c. kr. sodiščih;

iz razloga, da je naše kazensko postopanje osnovano na načelu jasnosti in naprednosti ter predpostavlja, da sodnik razume stranko, a ona njega, da se izjave stranke napišejo tako, kakor so bile izrečene, da se kazenske obravnave vrše v jeziku zatoženca in da se mu v tem jeziku izreče razsodba;

iz razloga, da so pri c. kr. sodiščih po Istri vzlic navedenim predpisom sodniki in uradniki, ki ne poznajo hrvatskega, oziroma slovenskega jezika;

iz razloga, da se uloge, pisane v hrvatskem, oziroma slovenskem jeziku, ne reševajo pri vseh sodiščih v teh jezikih in da rešitve prošelj za vknjiženje ne vknjižujejo v tem jeziku v zemljiščne knjige;

iz razloga, da se zapisniki se strank uni hrvatskega, oziroma slovenskega jezika sestavljajo večinoma v jeziku, ki je strankam nepoznan;

iz razloga, ker se tudi kazenske obravnave vrše v jeziku, ki je zatoženim nepoznan in da se obsodbe izrekajo v nepoznanem jim jeziku;

iz razloga, da mora hrvatsko-slovensko ljudstvo s pomočjo tolmača občeovati se sodniki, ko se rešujejo najvažnejši čini kazenskega zakona, ko je mnogokrat govor o življenju in smrti, kajti porotna sodišča pri kolegijalnih sodiščih v Trstu in Rovinju so tako sestavljena, da ne razumejo jezika, katerega govori večina prebivalstva te zemlje;

iz razloga, da se tako postopanje protivi ne samo najelementarnejim zahtevam dobrega pravosodja, ampak tudi postavnim ustanovom;

iz razloga, da c. kr. prizivno sodišče v Trstu na hrvatske, oziroma slovenske pritožbe in utoke izdaja rešitve, sestavljene v italijanskem jeziku, čemur bi se moglo v okom priti, ako bi se delokrog prizivnega sodišča razširil;

predlagajo podpisani, da izvoli visoki zbor pritrditi sledečemu zaključku:

Pozivlje se visoko c. kr. ministerstvo za pravosodje:

1. da imenuje pri vseh višjih in nižjih sodiščih v obsežju pokrajine Istorske samo take sodnike in uradnike, ki so v govoru in pisavi večji hrvatskemu, oziroma slovenskemu jeziku, katerega poznanje morajo dokazati pred redno komisijo o priliki polaganja praktičnega izpita;

2. da osnuje pri c. kr. kolegijalnih sodiščih v Primorju posebno porotno sodišče za hrvatsko-slovensko prebivalstvo Istre;

3. da pazi:

a) da se vsi spisi, vloženi pri kakem c. kr. kolegijalnem sodišču v Istri, rešujejo v jeziku, v katerem so se

stavljani, in da se razsodbe izrekajo v jeziku tožbe;

b) da se prošnje za vknjiženje, sestavljene v hrvatskem, oziroma slovenskem jeziku, ne le rešujejo, ampak da se jih vpiše v zemljišno knjigo v istem jeziku;

c) da se zapisniki pri c. kr. sodiščih v civilnih in kazenskih poslovihi se strankami hrvatskega, oziroma slovenskega jezika pišejo v jeziku teh strank;

d) da se kazenske razprave vodijo in obsodbe izrekajo v jeziku, katerega prosijo obtoženci;

4) priporoča se visokemu c. kr. ministertvu za pravosodje, da se v interesu pravosodja samega in jezikovne ravnopravnosti osnuje v Ljubljani za pokrajine Primorje, Kranjsko, Spodnje Štajersko in Spodnje Koroško prizivno sodišče z italijanskim senatom.

V formalnem pogledu predlagamo, da se ta predlog napoti na politično-ekonomsko komisijo v proučenje in poročevanje, ter da se ta predlog proglasi nujnim.

Predlog ta je bil vsprejet. Dr. Tamara stavlja je potem predlog, s katerim se pozivlja c. kr. vlada, da odpre v Pazinu italijansko gimnazijo, ali pa na državne gimnaziji v Pulji italijanske paraleleke.

Dr. Fragiaco stavlja je predlog, s kojim se pozivlje c. kr. vlada, da osnuje v Trstu italijansko vseučilišče ali vsaj pravno akademijo.

Oba predloga sta bila proglašena nujnim. (Konec prih.)

Osnovni izvanredni občni zbor „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ bode v nedeljo dne 16. novembra t. l. ob 1/4. popoldne v prostorih društva (via Caserma št. 12). Pri tem osnovnem zboru ima se izvoliti na podlagi novih pravil novo vodstvo društva in drugi društveni organi. Vsak društvenik se torej opozarja, da od dneva osnovnega zbora naprej ni več navezan vplačevati tudi v okrajno blagajnico, ker tudi to društvo je postalo vsled novih pravil enakoveljavno tem blagajnicam. Novi člono vi se sprejemajo do osnovnega zbora še na podlagi starih pravil in kedor torej prej pristopi, ima veliko prednost.

Iz Rojana se nam piše: Dovolite mi, da spregovorim par besed zaradi božičnice otroškega vrta družbe sv. Cirila in Metoda v Rojani. Menenje večine Rojančev je, da bi se tudi letos božičnica napravila v šolske sobi. S tem napravimo dvojno veselje, to je: veselje starišem in otrokom. Tako tudi prepričamo vse naše očete in matere, v kakovih dobrih rokah je njih deca. Pri tem pa se obračamo do vseh onih rodoljubov, ki so blazega srca preteklo leto nam pomagali, da bi tudi letos nas ne pozabili. Spoštovanjem

Cvetko.

La questione Mandić. Pod tem naslovom priobčil je „L'Indipendente“ članek, koji kar mrgoli nesramnih insult in pa — protislovij. Tenor članka pa je: Radi bi, ali si ne upamo. Članek je izvestno pisal kak radikalen poslanec, da bi opravičil italijansko radikalno stranko — ki je bila še pred kratkim kaj korajžna — zakaj da ni mogla ugoditi zahtevi „javnega menenja“ (uničiti volitev Mandičevo). Vzrok je — to priznamo radi — kaj tehten: bali so se novih volitev. „Indipendente“ pravi, da neso hoteli spraviti „uboge dežele“ in italijansko stranko v nevarno krizo. Kar se tiče uboge dežele, le lepo molčite, glede italijanske stranke imate pa povsem prav: njej preti pogibelj. Te pogibelji se tudi ne bodo rešili, zalotila jih bode prav gotovo, prej ali slej. Isti a je naša „Indipendente“ se čudi, da vlada osobi poslanca Mandića priznava tolike važnosti. Ne brate, se motiš: ne gre za osobo Mandičevo, ampak za princip parlamentarizma in

konstitucionalizma in ta princip čuvati, je sveta dolžnost vlade.

Lahonska doslednost. Poluuraadni list „Mattino“ je minoli penelejek objavil članek z naslovom „Tutti a scuola“, v katerem nahajamo toliko pikrihi resnic in pravega kesanja, da se nam zdi vredno ga deloma priobčiti. Mestni zbor, pripoveduje članek, je sklenil odpreti vzporedni razred tretjega razreda na mestnej realki. Število dijakov mesto se krčiti zmirom bolj narašča, kar se člankarju zdi slabo znamenje. Vlada je hotela hvalevredno skrbiti število učeče se mladine in preprediti nevarni omikani proletarijat s tem, da je povišala šolnino ter zahteva večjih šol n. pr. od le-karničarskih pomočnikov. Spravlja se na stipendije, koja učence v šolo vabijo in na njih nepravilno podeljevanje. Dosti je dan danes stipendijev in še Trž. občina dovoljuje vsako leto znatne svote v šolske namene pospešujoč takozvani „omikani proletarijat“. — Do tu člankar brani na vse pretega modre (?) naredbe navčenega ministra, ki je s svojimi odloki umogočil šolanje bogatašem a zaprl vrata ubožnim, čeprav pridnim učencem. Ali znamenitnejše so posledice, ki jih člankar iz tega izvaja: — „Tudi osnivanje pravne fakultete v Trstu, naravnem središču italijanskih dežel naše države, bilo bi lahko iz nekih obzirov škodljivo mladini. Kajti v tem, ko se dan danes roditelji dobro pomišljajo, predno pošljejo svoje sinove na vseučilišče, ki zahteva ogromnih žrtv, ako bi isto vseučilišče imeli doma, odpadli bi troški in število učeče se mladine bi se izvestno pomnožilo; več bi imeli juristov; in ker vsi bi ne mogli dobiti služeb, število pohajkovalcev bi vidno naraslo. Tudi v Trstu — ako bi imeli svoje laško vseučilišče — ponovil bi se slučaj, da bi za mesto uradnega sluga prosili trije juristi! Naj reče kdo, da nam še kaj manjka. Nikdo nam ne odreka naše podedovane kulture; laško vseučilišče bi nikakor ne bil jez proti širčenju se slavizmu“. Svetuje na to, da vlada in občina vajejnno gledata na to, da se omeji število šolajoče se mladine; ustanove naj se darovi pridnim kmetovalcem in obrtnikom.“ Mi bi tega članka ne omenjali, ako bi za nas ne imel veljave; ali v njem nahajamo toliko nedoslednosti, da se moramo res čuditi, da Tržaško občinstvo veruje političnim kamaleontom, kakoršen je Mattinov člankar. Pred par leti, kader je ranjko društvo „Pro patria“ prosilo za laško pravno fakulteto v Trstu, bobnal je „Mattino“ ob veliki boben ter na vse kriplje zatrjeval in dokazoval potrebo te šole, a danes pravi, da bi ista bila škodljiva mladini; poudarjal je tedaj navadno laž, da je italijanska kultura v nevarnosti, a danes trdi, da jej od nikoder ne proti nevarnost; tedaj je zabičeval lehkovernemu občinstvu, da bi pravna fakulteta v Trstu zajezila nevarni slovanski naval, a danes trdi nasprotno. Mi smo že ob svojem času trdili, da je Trstu laškega vseučilišča treba toliko, kakor Krasu kamenja in do tega prepričanja prišli so danes tudi — Lah, ako smemo tako imenovati „Mattinove“ privržence. „Mattinov“ člankar sicer omenja nevarnosti omikanega proletarijata v Trstu, ali pravih uzrokov noče navesti, ker jih v svojej slepoti noče spoznati. Glavni uzrok je pedagogička pomanjkljivost vseh Tržaških občinskih šol. Gospoda hočejo gojiti fanatični italijanizem ali ne vedó, da je laški omikave mladine v Trstu polovico preveč. Ta mladina za javne službe ni sposobna, kajti občinstvo v Trstu n ipovsem laško, ampak z večine. Imejte jih na svojej duši frkovee, koje ste hoteli pretvoriti v pristne Lahe, a sedaj vas prosé kruha in vi jim ga ne morete ponuditi! —

Veselje v Izraelu. Stoprav je brzozav prinesel v Trst vest, da je državno sodišče zavrglo odlok notranjega ministerstva, s katerim se je prepovedalo osnivanje novega šolskega društva za Lahe, zavladalo je v tržaškem lahonskem izraelu največje veselje. Najrudečejši odvetniki, pi-

suni in pisaci in drugi kričači posegli so koj v žep, ter nabrali prvo svoto „za „narod“. „Indipendente“ je bil tako vesel, da je nekaj preveč zakrožil, radi česar so ga spravili pod ključ; „Piccolo“ se je poušal s svojimi izvirnimi telegrami ter delal „gešeft“; vetrnjak „Mattino“ je veselo vest potuhnjeno naznanil ne rekši ni bev ni mev; „Cittadino“ se je o stvari sukal kakor mačka okrog vrele kaše. Zadnja dva sta se po svojej navadi vedla jako prekanjeno boječ se vlade, ki jim daje jesti iz svojih jasel. Najodločnejše se je še vedla vladna „Adria“, ter povedala, kake misli ima prav za prav vlada o tem društvu. — Bivše društvo „Pro patria“ je ministerstvo notranjih poslov razpustilo, ker je prekoračilo svoj delokrog, ter stopilo na politično polje. Par zagrizenih Lahov napravilo je koj utok ter predložilo vladi pravila ranjcega društva premenivši samo naslov. Državno sodišče je potrdilo prepoved prejšnjega društva, a glede „Lega nazionale“ ni pritrdilo slavnej vladi. O teh odlokih zdi se nam, da so uprav nasprotni staremu reku: si duo faciunt idem non est idem. Tu se nam zdi in z mirno vestjo prorokujemo, da, kar je začela „Pro patria“, nadaljevala bode „Lega“. Delovanje bode brez dvojbe i d e m. Ali državno sodišče je drugačnega menenja in mirna Bosna! Oficijozna „Adria“ piše tedaj v tem obziru: Evropski položaj ne bode se spremeni! vsled kričanja in delovanja iredentarjev; to kričanje more samo škoditi avstrijskim Italijanom, kajti vzbuja v vladi sumnje ter jo sili, da ne sme z njimi enako postopati, kakor more z mirno vestjo proti Nemcem in Slovanom, kateri ne le da nemajo centrifugalnih namenov in teženj, ampak vporabijo vsako priliko, da najprisrčnije izkažejo svojo zvestobo do države. Ako novo društvo res meni, da preti laškemu elementu nevarnost od Nemcev in Slovanov, skrbeti bi moralo pred vsem, da se poniža pred javnim menenjem in pred vlado. Ali ono brez dvojbe ne bode hotelo zapustiti starih tradicij, ki toliko škodijo italijanskej narodnosti v Avstriji“. — Teh tradicij torej novo društvo ne bode zapustilo, in te tradicije so namreč: vez avstrijskih Lahov z onostranskimi in veleizdajška namera; polasčiti avstrijske dežele, kjer bivajo Italijani, ter je pokloniti nekdanjej gospodinji Italiji. Je-li mogoče, da bi znani rudeci strastneži vклонili glavo pred vlado ter plesali, kakor jim ona godi. Tega ne bodo storili. Z novim šolskim društvom „Lega nazionale“ dobili so nov povod demonstracijam in škandaloznim protia-vstrijskim akcijam; dobili so palico, s katero bodo topli njim predobro našo vlado. V kratkem se bodo naši odločili. Krogi trkali ob prsi: mea culpa, mea culpa!

Mestna delegacija je na prošnjo Škedenjcev za podporo v dobavo cerkvenih stvari v novej cerkvi sv. Lovrenca, odločila, da prepusti za sedaj vernikom, da skrbé za nakup orgelj, oltarjev in klopi ter obljubila, da ob svojem času predlaga mestnemu zboru, da dovoli „kako podporo.“

Vinska doklada. Tržaška lista „Il Piccolo“ in „Il Mattino“ se že več dni skušata, kako bi boji slepila lehkovernu ljudstvo. Pri tem sta si pa „Mattino“ in „Piccolo“ vedno v nasproju se svojimi trditvami. Prvi dokazuje, da je črno, drugi, da je belo. Oba se pa spoštljivo imenujeta „confratello“. I nu, saj tudi razbojnik so — bratje. Razpravljata namreč prašanje o vinskej dokladi ter oba se hočeta prikupiti ljudstvo. „Mattino“ trdi, da po sedanjej uredbi užitinskega davka na vino plačuje delalec in sploh ubožec pri vsakem litru vina do 16 kr. več nego bogatin. „Piccolo“ pa to zanikuje, rekoč, da ubožec plačuje samo 6—8 kr. več, ali magistral mora vzdrževati šole, ognjegasce itd., kar brez doklad bi ne mogel. Stvar je jako smešna in vredna, da se na njo pazi. Najbolj smešno je pa to, da „Mat-

tino" zagovarja „državni“ užitinski davek, ki se uvede po odpravi proste luke, a pobija občinsko doklado; „Piccolo“ pa opravičuje magistrat in skače na vlado. Prvi namreč je iz vladnih, drugi iz magistratovih jasl.

Za av.-og. Lloyd. Predsednik baron Morpurgo mudil se je te dni v Carigradu, da tamkaj študira slabe Lloydove razmere. Pri vsem tem si je pa privoščil bogato pojedino na parniku „Urano“, h katerej je povabil vse Carigradske veljake. Vedel se je sploh po navadi Lloydovih upravnikov-potrošni, kakor bi razmere društvene bile Bog ve kako cvetoče. Lloydov sedanji položaj ni menda ugoden za prirejanje banketov.

Za Riharda Boldrina, namreč za ono siroto, ki je pri razpoku petarde v Hermanstorferjeve tiskarni izgubila desno oko, dovolila je mestna delegacija zopet 200 gld. To je storila bolj na tihoma, kajti se je bala javnega menenja in gospoda na magistratu uvideva, da krik škodi njih ideji —

Izneveril je v c. kr. deželni blagajni v Celovcu blagajničar Henrik Kness svoto gl. 1.741,18 ter odnesel pete. Dosedanje preiskave bile so brez uspeha.

Dunajska borza

31. oktobra.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	— gld. 88,35
„ „ „ v srebru	— „ 88,55
Zlata rentna	— „ 107 —
5% avstrijska rentna	— „ 100,80
Delnice narodne banke	— „ 79, —
Kreditne delnice	— „ 305 —
London 10 lir sterlin	— „ 114,85
Francoski napoleondori	— „ 9 10/16
C. kr. cokin	— „ 5,47
Nemške marke	— „ 16,52 1/2

Srčen pozdrav

vsem prijateljem in znancem, od katerih se nisem mogel osobno posloviti pred svojim odhodom iz Kopra v Gorico.

Prof. dr. Franc Kos.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar
PRENDINI v Trstu
Telefon št. 334. 1—30

Velika poraba ki jo dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrsne sladčice podobne onim, ki dobajajo iz inozemstva.

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje so, prožjevo in prebavljive ter se prodajajo po prav nizki ceni. Da se ogne ponarejanju na enaj plati vdobitno ima izdelovalca Prendinija in na druge besede Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatlicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

KREMSKI ZENOF

svežeskuhan, najfinejši, sodček za poskušnjo á 1 gld. — sodček 5 kil 2 gld. 40 kr., sodček 3/4 kila 1 gld. 60 kr., 12 kilo 4 gld. 50 kr.; zenof za za ženske, sladak in mil 2 3/4 kila 2 gld. — na debelo razpošilja najcenejše

E. Michel,

5-2 tovarnar zenofa
Krems, Niže-Avstrijsko.

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsakega znska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obrestni na knjižice. 5%

Plačuje vsak dan od 9—12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. prej. zneske preko 100 do 1000 gld. mora s odložitvami 3 dni, znske preko 1000 gld. pa 5 dni prej. 5%

Ekspetuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 5 1/2%
Poseljuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gld. po 5 1/2%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po 5 1/2%
Večje svote po dogovoru.
Daje denar proti vknjiženju na posetv v Trstu. Obrestni po dogovoru.

TRST, 2. oktobra 1890

20—24

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Živic in družb. v Trstu

imajo v svojej zalogi, ulica Zonta št. 5, vsakovrstne stroje za kmetijstvo in vsako drugo rabo, kakor tudi vse za stroje potrebne. Posebno priporočajo s e s a l k e (pumpe) za klanje vode, pretakanje vina, gasenje požarov, škropljenje trt in drevja; cevi za vodovode in vsako drugo rabo izlitega in kovanege železa, svinca, kaučuka, lana; mlatilnice in čistilnice za žito, mrvilnice za koruzo, slamoreznice, stiskalnice in mastilnice za grozdje itd.

Prodajajo le iskušeno izvrstno vnanje in domače, garantirano blago po niskih cenah, ter je razpošiljajo prosto carine po deželah. 17

Stroje pri nas kupljene popravljamo kadar je potreba in priskrbimo za porabljenje njih delo, druge.

Schivitz & Comp.

JAKOB KLEMENC

trgovec 9—10

Via S. Antonio.

Ima v zalogi velik izbor raznovrstnega lepega volnenega in drugega blaga za žensko obleko te se vedno nahaja v veliki množini izborne kotonine, baršuna, platna in flanele v raznih barvah. Dobro se belu zagrinjala vsake vrste in velikosti. Postreči more z najlepšimi namiznimi prtji, volnenimi robci, pledi in ženskimi ogrinjali. Na izbor ima možkih zavratnic in ovrtnikov, in vsake vrsti avilnih dežnikov. V obilnej meri se dobi za gospo vsakere preproge in lišpa za pleso in žonitve in to vedno nove, moderno in nezalazano blago. Vsaka naročba na deželo (po obrazcih ali muštrih) se izvrši hitro in točno ter lahko nekatere vrste blaga brez dacea na deželo pošlje. Svilnato blago je vedno najnovejšega izdelka; avilnate trakove vsake velikosti za pleso, ali za nagrobnice venice, kakor tudi zlate in srebrne franže se dobe na izbor. Ima za slovenska društva trobojne svilnate trakove, v raznej širokosti. Ravno kar prispelo nove jopice iz trikota za ženske. Za obilno naročbo se priporoča vsem p. n. domačinom, da ga pogostoma z naročili počastijo.

A. BONNE

krojač, 12—12

Corso štev. 4. II. nadstropje

izvršuje točno in po najnovjšem kroju obleke za gospode. Ima v svojej zalogi novega in izvrstnega sukna in druge stoffe, po jako ugodnih cenah.

AVGUST BRUNNER

TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica

Avgusta Brunner-ja prevzame vaa sem spajajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SE-SALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, večja in manja POPRAVLJANJA.

Za notranje dežele prosto carine.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengießerei von

August Brunner übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN. Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291.

8—12

prilavljena od lekarja g. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivo zdravilo, ki krepeča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi. 7—15

Esence za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničah za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60 po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.28; po 55 za gld. 5.26; po 110 za gld. 10.30; po 350 za 50 kr. — V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lkarnah.

Equitable

zavarovalna družba na življenje združenih držav
120 Broadway, New-York.

Ustanovljena l. 1859 v edino svrhu, da sprejema zavarovanja na življenje. Koncesijonirana za kraljevstva in dežele zastopane v drž. zboru avstrijskem vsled prev. ministerske naredbe od dne 11. oktobra 1882 št. 6499.

Skupna glavnica koncem l. 1889 . . . gld. 267,875.772
Od katere rezerva prebitek 4% . . . „ 56,802.685
Stanje zavarovanj leta 1889 . . . „ 1,577,541.665
Nova zavarovanja „ „ „ 438,160.250

Ves prebitek se razdeli mej zavarovane ne da bi bili isti obvezani na slučajni povrat.

Equitable ima kot posebno jamstvo za avstrijske zavarovance posloplje na Dunaji (Stock im Eisenplatz) vredno gl. 1,300.000.

Equitable sprejema zavarovanja na sledeče kombinacije:

1. Proste tontine t. j., da zavarovaneu, plačujočemu skozi gotovo število let, ki se določi pri podpisani oglasi, ne izplača dotična letna dividenda, ampak ostane v posetv družbe in po proteklem določenem času se razdeli mej živeče zavarovance. Ako umrje zavarovane kadarkoli poprej, dosegej je v korist svoje rodinbi namen, kajti družba izplača tej vso zavarovalno svoto. Ako zavarovane pa živi do določenega časa, zživa sam najobširnejše sad svoje opreznosti. Po tem načrtu zavarovanja sme se zavarovane po enem letu gibati povsod kamor mu drago in tudi v slučajni dvoboja, samoubojstva in sodnijske smrtni obsodbe izplača družba rodinbi vso zavarovalno svoto in sicer to tudi po enem zavarovalnem letu. Izključeno je seveda vojaštvo v vojskineu času.

2. Polovične tontine te so jednake prostim, samo da je zavarovalnina nekoliko nižja in zavarovaneovo prosto ribanje, dvoboj samoubojstvo itd. stopi še-le a tretjim zavarovalnim letom v veljavo. — Obrok tontin znaša 10, 15 in 20 let.

3. Navadno zavarovanje na slučaj smrti z letno dividendo, katera se prične z drugim zavarovalnim letom in jo sme zavarovane sprejemati vsako leto, ali jo lahko pusti za pomnoženje zavarovalnega kapitala, pri tem slučajji se svota pomnoži skoraj za trikrat. Pri tem načrtu so zavarovalnina jednake istim polovičnih tontin. 5—10

Vsaka poizvedovanja radovoljno pojasnjuje

Generalni zastop za Primorsko, Dalmacijo, Kranjsko itd.

v Trstu pri Antonu Seacoz, trg sv. Ivana štev. 2 II. nadstropje.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po niskih cenah in na vse kraje. 10—17

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Riccardo Dinelli

Via S. Lazzaro št. 15, Trst.

Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.

Tovarna za gips

različnih vrst na drobno in debelo. Izdeluje kipe iz gipsa po niskih cenah. 40—44

Zdravnik za zobé

Fr. Dollereder

via Dogana št. 2 12—13
ordinuje od 9. do 5. ure.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 37—42

Ludwig Wielich

na Dunaju, IV Weyringergasse 17, ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Čas nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnim modernimi pisanimi strojevi providjenu.

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artije i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (ekladisču) sve potrebne tiskalice i knjige za crkven- urede.

Onda ima na prodaj sledeće knjige: Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaj ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrdo vezana 20
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec 20
Vilim Tel, prevod Cegnara 40
Ljudmila prevod J. Lebana 30
Filip prevod Križmana 30
Antigona prevod Križmana 30
Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin 30
Istra pjesma A. K 30

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicih zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskarnica i drugog, molimo naznačiti to čeno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Tiskarna Dolenc v Trstu